

DEO OPTIMO MAXIMO
UNI ET TRINO,
VIRGINI DEI-PARÆ, ET S. LUCÆ,

Orthodoxorum Medicorum Patrono.

QUÆSTIO MEDICA,

CARDINALITIIS DISPUTATIONIBUS
*manè discutienda, in Scholis Medicorum, die Martis nonâ mensis
Aprilis, anno Domini M. DCC. LXXI.*

M. FRANCISCO BIDAULT, Doctore Medico,
Præsîde.

An Antiquorum Cœna salubrior?

I.

IMANÆ vitæ curriculum duobus inter se oppositis,
sibi que alternè reciprocantibus, motu scilicet & quie-
te, absolvitur. Ea autem reciprocatio ab organorum
conservatione pendet, ac nostræ conservationi maxi-
mè confert, necnon illam cogit necessitas, peremat-
que voluptate. Exercitii sive laboris hic est finis,
ut nempe quæ vitæ pabulo necessaria sunt assequa-
mur; quietis autem, ut illa retineantur corporis virium refarciendarum
causâ: vires enim labore ranguntur, renovantur verò quiete.

A

Homo simplex & agrestis cujus actiones natura & instinctu reguntur, sensuum impressionibus obsecundans nec vivendi norma, nec præceptis indiget. Nihil nisi recti natura sibi relicta præcipit: *Appetuntur*, ait Tullius, *quæ secundum naturam sunt, declarantur contraria; & omne animal appetit quædam à quibusdam refugit*. Lassatis duro labore membris, atque viribus exhaustis, quiescit; fame premitur, edit, reficitur, somnoque se dedit. Redintegrantur vires, coquuntur alimenta, moxque assimilantur, hinc humorum massa augetur, turgent quasi vasa capillaria.

Unde levè incommodum exurgit, parva anxietas perſentitur, hinc ad novum laborem incitamentum; sequiturque voluptas actibus quibuscumque ad conservationem tendentibus à supremo numine concessa. Agrestis vitæ non aliud est zodiacus, neque aliud vitæ regimen.

Sed quantum ab illâ rectâ vivendi normâ aberret gens exculta liceat paucis adumbrare. Urbanus enim sensationum summâ varietate laceſſitus, impeditusque sæpè earum contrarietate atque complicatione, jam jam naturæ semitas deviat, erroribusque sanitati maximè noxiis quoscumque gressus suos implicat; inordinatæ phantasie obsecundans quas expetit ea voluptates quærit, rationi sive sensationum comparationi nullum concedens locum. De societatis motibus fluctibusque particeps quibuscumque nudis impellitur mirâ varietate. Ex opinionum, cupiditatum & necessitudinum conflictu, ratio quædam agendi universalis eruitur quæ licet à multis recepta, sæpius tamen naturæ rerum & hominis simul contradicit. Verùm illâ, quasi turbine facta, rapitur homo. Sic foventibus ventis, impellentibus undis, procellisque vehementer agitatam navim non regere valet nauta, nec scopulos evitare periculum, undique cernens ipsismet oculis.

Comparatis inter se viris societati legibus addictis simul & naturæ solum sectatoribus sive instinctus, intelligitur facilè. Gentes excultissimas sæpiſſimè à naturæ viis recedentes, identidem à sophia recessisse. Vir societati adstrictus, à societatis vinculis pendet, sæpèque assensum ridiculis consuetudinibus præberi cogitur. Ex sexentisquæ enumerari & inculpari possent, liceat unam tantum aggredi quæ sanitatis tutelæ maximè adversatur, à patribus vitam degentibus simpliciorum rejeſta à nobis verò excultioribus id est corruptis magis probata fuit. Antiquis enim temporibus mos erat, copiosiori cibo, uti in cæna post laborum cessationem, occidentique sole. Nos verò in duas partes dividendo diem, majori ciborum quantitati indulgemus, sic ut labores, prandii intervallo, partimur. An

pætrum, an verò nostra consuetudo melius sanitati conferat; sequentibus Paragraphis examinabimus.

I I.

ALIMENTA sub duplici respectu consideranda veniunt, vel tanquàm cardiaca, vel tanquàm nutrientia; sub primo respectu, vires labefactatas redintegrant; sub altero, humores deperditos reparant. Labor enim mediantibus organorum oscillationibus ad contenta foras eliminanda perpetuò tendit; hinc vacuum in vasis undè collapsus, ex quo debilitas evenit; in solidis producentur affricus, ex quibus fluidorum alteratio solidorum abrasio sequuntur.

In primis viis alimentorum actio robor conciliat gratâ irritatione, quæ nervos recreare valet, quæque in primis necnon secundis viis exeritur: vacuo ventriculo, vacuisque intestinis abstinentiâ, gravitante hepate, fit diaphragmatis tractio; ex quâ fluit sensatio injucunda quandoque ad animi deliquium usque, semper totius corporis debilitatem indicans, illâ durante ad officia qualibet obeunda omninò impar est homo. Cessat autem eo instanti, quo alimenta ingeruntur, licet minimâ copiâ, proximè enim sequitur sensus quidam voluptatis in regione epigastricâ, scrobiculo cordis insignitâ, initium ducens, ac per omnes artus diffunditur, incoctis tamen alimentis nedum ad secundas vias propulsis. *Cum enim, ait Tullius, cibo potioneque, fumes sitisque depulsa est; ipsa detractio molestiæ consecutionem affert voluptatis.*

Cic. de finib.

Alios effectus exerunt, ubi ad vasorum systema delata fuere alimenta, sanguinique remixta novam energiam illi communicant, vacuum tollunt, vasorumque parietes collabentes dilatant. Hinc alimentorum actio secunda; hinc vires novæ; hinc nova ad laborem aptitudo; hinc motus sive organorum, sive artuum denuò exfuscitati, ac continuatis iis de novo muscoli defatigati, nervique debilitati, novam quietem, alimenta-que nova expostulant. Non modò dispari perennat ignis, quandiu liber aëris aditus, patet materiis comburentibus. Ex dictis intelligitur quomodò alimenta vires fractas reparent congruos stimulos, convenientiaque irritamenta præbendò.

Considerata autem sub altero respectu alimenta attendenti durabiliores effectus patefunt. Iis enim nutrimur, iis substantia nostra reparatur, iis in eodem quasi vitæ statu servamur, mutantur ea in limpham tenuem,

puram, demulcentem, homogeneam, uno verbo assimilantur nostris succis, omniaque vacuola replent, necnon ad usque vasa tenuitate stupenda penetrant.

Sequitur in hac duplici alimentorum actione, ea omnino necessaria esse nostræ conservationi, sive ipso laboris tempore ut vires quasi suffulciantur, sive post exercitia ut deperdita reparentur: non aliud videtur naturæ institutum.

Alimentorum enim actio non tantum differt ratione quantitatis vel qualitatis, verum etiam ratione peculiaris individui diathesis, ventriculi præsertim hoc discrimine, quandoque ex cardiacis fieri possunt stupefacientia, narcotica, &c.

Constanti atque quotidianâ observatione comprobatur digestionem ægrius perfici, ventriculo communi defatigatione laborante, eamque adhuc difficiliorem esse si post cibum continetur labor. Quapropter eligenda sunt per laboris aut exercitii tempus alimenta euchima, eaque minori quantitate assumenda sunt ne gravetur ventriculus. Majori enim quam par est quantitate assumpta, brevi sequuntur virium imminutio, sensus gravativus, sopor, aliaque incommoda, ex quibus plerumque radices suas trahunt morbi gravissimi. Quod si naturæ legibus unice attendamus, laborum finis ab iis indicatur lassitudine, defatigatione, die elabente: tunc appetitus, quin imò fames, laboris comes perpetuus, persentiuntur; hæc sunt phænomena cibum indicantia, illisque magis indulgere fas est, ex eo quod laboris cessatio, quies noctis, alimentorum quamvis copiosorum & euchimorum coctioni favent, necnon illam multum adjuvant; quiescentibus artubus, viscera, organaque interiora totis suis viribus & chylificationem & hematosim promovent.

III.

VERITATES illas absque ratiocinio agresibus populis, infudit natura sola vel instinctus; sylvarum incolæ manè cibum capientes, dein ad venationem proficiscentes, secum alimenta facilioris coctionis & parvâ quantitate ferunt; postea vespere reduces in tuguriâ, imperantibus fame & virium jacturâ, copiosè coenant.

Gentes apud antiquas non nisi de unico in die cibo loquuntur historiæ, cibus ille occidente sole post laborum quorumvis absolutam cessationem

ſuebat : Poëſi, cantu, ſale crepitantibus colloquiis, quandòque Hilari Philoſophiâ, per tempus ſat longum protrahabatur. In Galliæ faſtis hiſtoricis refertur, apud noſtros Proavos, cœnam in deliciis fuiſſe, & in ea magis cibo, indulgiſſe quàm in alio quocumque paſtu. Regnante Philippo quarto (*le Bel*) dicto, lege ſumptuariâ numerus ferculorum determinabatur in paſtu majori (*au grand mangier*) qui veſperè ad ſolis occaſum conſtituebatur, & numerus minor, pro minori paſtu (*pour le petit mangier*) ho is matutinis, plerumque undecimâ horâ incepto.

Tales uſus antiquos, ſalubresque ſervaverunt Agricolæ, ſimpliciùs ac rectiùs vitæ regimen urbanis corruptioni deditis, inſequentes. Hi puæ naturæ cultores per diem repetitis vicibus, cibum parvâ quantitate aſſumunt, ut nempe continuè labore fractas vires reſarciant ac ſuſtineant, & juxtà Senecam, *quamvis venter præcepta non audiat, poſcit, appellat non tamen moleſtus credidit, parvo demittitur, ſi modo das quod debes, non quod potes.* Epist. 21.
Veſperè autem quilibet tabernas repetentes, atque congregati in circuitu menſæ ejuſdem, epulantur non ſumptuoſè, non magno apparatu, ſed ſufficienti alimentorum quantitate; condimentum eſt fames, ſobrietasque comes. Poſt paſtum ſinceris, non ſimulatis, non fictis gaudiis indulgent, & ab omni ſcelere puros excipit Morpheus magnus virium reparator.

An unquam nobis urbium habitatoribus hanc rectam vivendi normam, indicavere ſpeculationes Metaphyſicæ, quin imò ratio ipſa mille ſubtilitatibus ſæpiùs implicita. Intrà muros aggregati quaſi coacti, noſtros mores excultos politoſque multa laude decantamus, dùm ruſticanos deſpicimus ineptè, ſed à noſtris cavillationibus illos vindicant incommoditates, vitæ faſtidium, morbiſque quibus affligimur. Tempus ad res gerendas à naturâ deſtinatum bipartimur (& enim horâ ſecundâ aut tertiâ poſt meridiem, relativè ad tempus quo è lecto ſurgimus, dies in duas partes æquales diſperſit) & menſam petimus, nec illam deferimus niſi duabus elapſis horis, & alimentis multiplicis generis ingurgitati ac gravati, ſæpè inanimibus non tamen innocuis, ideſt quæ magis oculos quàm ventrem paſcunt, luxus tantùm & nimix voluptatis cauſa comparatis. Media quibus recreari poſſint hebeti ſenſus ac culpandis voluptatibus deſatigati quærunt avidè noſtri troſſuli, noſtræque matronæ otioſæ, dùm multire domeſticâ aut publicâ occupati, ſtatim ad laborem ſeſe accingunt, undè vitium duplex oritur, laborioſa digeſtio, & ſolidum opus. Poſt cibum labor inceptus vel lucubratiô inſtituta quâ mens agitatur magis quàm corpus brevi debili-

tatem infert. Cessatur ut se societati, ut aiunt, tradant, plerumque melancholici, mœsti, queruli propter coctionem aegrè molitam, remedium à naturâ indicatur, corporis scilicet exercitium leve sed vividum, colloquia gaudio, salubusque condita; verùm naturæ clamanti furdas prebemus aures, prava consuetudo nostræ menti chartas lusorias offert, sequimur illam. Mille motibus mens percellitur, rei alienæ cupidi, sæpissimè nostram perdinus; decimâ horâ vespertinâ lusoriam mensam, & chartas linquimus digestionis pravæ reliquiis, simul & mentis agitatione vertiginosâ laborantes, ad cœnam convocati; regnat silentium triste, sopiuntur colloquia, totam obumbrat mensam melancholia, vix insipidis cavillationibus aut verborum fatuâ equivocatione (*Calambourg*) evanidâ. Mox è mensâ surrecti, ad aleam confugimus, & per totam ferè noctem summa velocitate moventur chartæ lusoriæ, succedit somnus nec quietus nec tranquillus, sed animi pathematibus, debilitate, anxietatibus indigestionibus perturbatus. Quis mente sanus, insanum, malè sanum, cunctis naturæ legibus oppositum, hoc vitæ regimen apud urbium incolas ditiores & magnates non reputabit.

I V.

EX dictis hujus-ce remporis vitæ regimen sanitati maximè adversari, legique à naturâ impositæ ut nostræ conservationi invigilemus, contradicere abundè probatur. Ad patrum igitur laudabiles consuetudines revertamur, vitæque conservandæ causâ tantùm alimenta sumamus, nec ad manducandum vivamus. Digestioni nocere, sive mentis, sive corporis exercitium magnum, hancque iis satis evidum est, durantibus laboribus ut vires tantùm sustineantur, non ut opprimantur edere convenit, itaque vespertinis horis post laborum cessationem, majorem pastum instituire confert omninò.

Expeditis curis, animique sollicitudinibus quibuscumque, tùm cibo, tùm potui indulgere poterimus, tempore sufficienti, nullum tunc gaudii lætitiæque impedimentum, nulla melancholia, quibus sæpè læditur digestio; quin è contrâ hæc moderatè instituta, maximè huic operi famulantur; epulationem sequentur colloquia familiaria; ludus non spe lucri, sed ad recreationem, nec majorem attentionem exposcens, sopor levis finem his imponet, noxque in propinquo & longè latèque regnans silentium ad

placidum somnum invitabunt. Hinc decubitus citior, hinc antiqua noctis jura tuebuntur, hinc surgens aurora somnum, leviaque somnia dispellens ad novos lobores corpus bene præparatum excitabit; hinc digestio faciliior, expeditior, alimentorum perfecta assimilatio, hinc sanitas ejusque comes perpetua hilaritas; gaudium, mentis tranquillitas, hinc demum omnium functionum facilius, levius, constantius exercitium.

Ab hac vivendi normâ quanta exurgunt emolumenta, nemo non videt, liceat enumerare præcipua: 1°. Laboris sive mentis sive corporis suscipiendi spatium temporis majus, nec hujus interruptio.

2°. Civium sanitas magis illibata.

3°. Omnium quæ valent corpus effeminatum reddere absoluta extinctio

De brevitate vitæ perpetuò conqueitur, nonne longior evadet, laudatis consuetudinibus. Ut enim tempus successione durationis mensutatur, sic hominis vitæ, numero actionum mensurandum, eo longitius vivimus, quò plus agimus. Somni otiique tempus unum & idem est, illudque ab evaluatione vitæ durationis tollendum, exclamemus ergò cum Seneca: *Quid de rerum naturâ quærimur? Illa se bene gessit; vita, si scias uti, longa est.*

Senec. de
brevitate
vitæ.

V.

NATURÆ indefesso perscrutatori, qui præterita simul & præsentia uno quasi conceptu complectitur, statim apparet quanta societati emolumenta forent, si Antiqui revocarentur mores; verum quòd Philosopho palam est non æquè à gente ingeniosâ levi & frivolâ percipitur. Bene est inquieti trosculi, nostri atramen quotidie Medici coenam tanquam multorum malorum genetricem exulant. Agedum conferte cum vitâ vestrâ patrum vitam: concedimus equidem pro hac quam sequimini vivendi normâ, damnosam maximè esse coenam; mutatâ autem, ipsam nocere negamus.

Urgent nostræ otiosæ matronæ, vah consilium callidum! Nonne ventriculus nimium gravaretur? Nonne stomachi turgescencia major? Nonne coctio per noctem difficilior? Et ab his millena mala. Sed quæso, attendatis, hæc incommoda nulla fient, dummodò citius lectum petere velitis; dum mille torqueri pathemathibus per noctem recusetis, dum aurora surgente, sic & vos somnum excutiat, dum sub dio & per diem corporis exercitio indulgeatis, dum denique libidinosè luxuriosè vivere cessetis.

Hæc consilia certa secuta accipite. Meridianis horis cibum leve quoddam, parvâque quantitate assumere convenit, ut inde corporis exercitium coctionem non disturbet. Nam post cibum magna copia assumptum validum nocet exercitium. Vespertinis horis post corporis & mentis exercitationes validas, cibum assumatis quantum, fames & virium jactura requirit, postea lene instituatur exercitium deambulatio scilicet, ut prima coctio facilis peragatur & ante somnum; hoc enim tempore secunda coctio mirè conficitur. Itaque naturæ nostræque Thefi non adversatur hoc Scholæ salernitanæ effatum: *post Prandium sta, post Cœnam ambula.*

Ergò Antiquorum Cœna salubrior.

Proponebat Parisiis CAROLUS LUDOVICUS VARNIER, Parisius,
Doct̃or Medicus Monspeliensis, Saluberrimæ Facultatis Medicinæ
Parisiensis Baccalaureus Theſeos Author, A. R. S. H. 1771.

A SEXTA AD MERIDIEM.